

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาองค์ความรู้ของบุคคลที่สร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมในจังหวัด
จันทบุรี ระยอง ตราด มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลงานของบุคคลที่มีผลงานทางด้านวัฒนธรรมในภาคตะวันออก
2. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีผลงานด้านศิลปวัฒนธรรม ได้การสร้างสรรค์ผลงานอย่าง

ต่อเนื่อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บ
ข้อมูลภาคสนาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่การสัมภาษณ์ (Interview) การสังเกต (Observation)
และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทำการศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมมาสรุป
ผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผล

1. วิธีการทำงานและผลงานของผู้ที่มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรมของภาคตะวันออกกว่ามี
การสร้างสรรค์ผลงานอะไรบ้าง

จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของบุคคลผู้สร้างสรรค์งานด้านศิลปวัฒนธรรมนั้น
ได้สัมภาษณ์และได้สังเกตการทำงานของบุคคลเหล่านั้น ในการจัดบุคคลผู้สมควรได้รับรางวัลและ
เชิดชูเกียรตินั้นแบ่งเป็น 5 สาขา คือ 1. สาขาทัศนศิลป์ 2. สาขาวรรณศิลป์ 3. สาขาศิลปะและการ
แสดง 4. สาขาด้านภูมิปัญญา 5. สาขากีฬาและนันทนาการ ด้วยสำนักศิลปวัฒนธรรมและพัฒนา
ชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้เล็งเห็นคุณค่าของผู้ที่ทำคุณประโยชน์ต่อท้องถิ่น ชุมชน
ตลอดจนสร้างผลงานต่อเนื่องเรื่อยมา ศิลปินบางท่านมีอาชีพและมีรายได้จากผลงานที่ตนเองได้
สร้างสรรค์ไว้ ทำให้ผลงานเหล่านี้เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไปโดยเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ นอกจากมีทั้งหมด
5 สาขาแล้ว ต้องเป็นผู้ที่มีผลงานอย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นผู้ต้องโทษหรือมีคดีอาญาและต้องอยู่ในพื้นที่
ทั้ง 3 จังหวัดคือ ระยอง จันทบุรี และตราด จากการลงพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัดพบผู้ที่มีผลงานจำนวน
พอสมควร และแต่ละท่านนั้น นอกเหนือจากเป็นศิลปินแล้วยังมีการถ่ายทอดผลงานของตนเองให้
เยาวชนคนรุ่นหลังได้เรียนรู้ผลงานเหล่านี้อีกด้วย การทำงานของบุคคลเหล่านี้ ถือว่าเป็นผู้ที่เสียสละ
อย่างแท้จริง ยกตัวอย่างเช่น นายกาญจน์ กรณีย์ ผู้ที่ได้รับรางวัลเพชรวัฒนธรรมถิ่นบูรพา สาขาศิลปะ
และการแสดง นอกจากนำเพลงหงส์ฟางขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้ว ยังนำเพลง
หงส์ฟางมานำเสนอต่อสื่อสารมวลชนและนำศิลปะการแสดงมาโชว์ในงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในจังหวัด

จันทบุรี อาทิ งานกีฬาแห่งชาติครั้งที่ 19 ที่จังหวัดจันทบุรีเป็นเจ้าภาพ มาแสดงในงาน ศิลปะวัฒนธรรมนานาชาติ งานวันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชและงานกาชาดที่สวนสาธารณะพระเจ้าตากสินมหาราช รวมทั้งงานของดีเมืองจันทน์วันผลไม้ ทูเรียนโลก เป็นต้น ซึ่งถือว่าสร้างผลงานอย่างต่อเนื่อง จากการสัมภาษณ์ นายกาญจน์ กรณีย์ เล่าให้ฟังว่า เกิดจากการตั้งใจที่จะให้เพลงหงส์ฟ้าได้รับการถ่ายทอดเป็นมรดกตกทอดถึงอนุชนคนรุ่นหลังได้เรียนรู้ และนำไปเป็นส่วนหนึ่งของเพลงละเล่นประจำจังหวัดจันทบุรีสืบต่อไป ยกตัวอย่างอีกท่าน เช่น นายประสิทธิ์ ธนพัฒนากุล ผู้ที่ได้รับรางวัลเพชรวัฒนธรรมถิ่นบูรพา สาขาทัศนศิลป์ เป็นผู้ที่ทุ่มเทในเรื่องการทำงานให้กับจังหวัดจันทบุรีอย่างแท้จริง นอกจากมีผลงานการวาดภาพที่มีจำนวนมากแล้วยังทุ่มเทเสียสละพื้นที่บ้านให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์โดยทำเป็นหอประวัติศาสตร์ อ.ประสิทธิ์ เพื่อให้เด็กและเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่สนใจด้านประวัติศาสตร์ ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ รวมทั้งความเป็นมาของมนุษย์ตั้งแต่ยุคหินเรื่อยมาจวบจนถึงปัจจุบัน นายประสิทธิ์ ใช้เวลาส่วนใหญ่กับการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมในหอประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังรับเป็นวิทยากรให้กับผู้ที่สนใจเรื่องประวัติศาสตร์แบบไม่คิดค่าใช้จ่ายอีกด้วย

2. ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ที่มึผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการอย่างไร

การส่งเสริมและสนับสนุนนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล พบว่าบุคคลผู้ที่ได้รับรางวัลเพชรวัฒนธรรมถิ่นบูรพานั้น นอกจากเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานแล้ว ยังมีการต่อยอดทางความคิดของตนเองด้วยการสอน แนะนำให้กับบุคคลที่สนใจมีการถ่ายทอดวิชาความรู้ ยกตัวอย่างเช่น นายอนุสรณ์ เจตน์มงคล นอกจากเป็นศิลปินที่มีความสามารถในการวาดภาพแล้วยังเป็นครูที่สอนเรื่องของการวาดภาพให้แก่นักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ และมีโครงการจิตอาสาการวาดภาพตามสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี ไม่ว่าจะเป็นตลาดหนองบัว ตลาดทุบหม้อ ตลาดริมน้ำจันทบูร ซึ่งสถานที่เหล่านี้มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ต่างชื่นชมในผลงานของศิลปินเหล่านี้ นอกจากนายอนุสรณ์แล้วยังมีอีกหลายท่าน ยกตัวอย่างเช่น นายจักรวาล มงคลสุข ที่ได้รับรางวัลเพชรวัฒนธรรมถิ่นบูรพาสาขาศิลปะและการแสดง นายจักรวาล นอกจากมีคณะละครชาตรีเท่งตุ๊กที่รับการแสดงทั่วไปแล้ว ยังเป็นครูสอนให้นักเรียนนักศึกษาตามโรงเรียนต่าง ๆ อีกด้วย เพราะมีความเสียสละค่อนข้างสูง ทุ่มเทเรื่องการแสดงและกระบวนการถ่ายทอดอย่างสุดความสามารถตลอดไป

อภิปรายผล

องค์ความรู้ของบุคคลที่สร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเป็นการศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ของบุคคลผู้ตั้งใจที่จะผลิตผลงานต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีกระบวนการผลิตคิดค้นวิธีการสร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่อง ในอดีตนั้นบุคคลท่านเหล่านี้ไม่เคยคิดเรื่องรางวัลหรือสิ่งตอบแทนด้วยซ้ำ แต่ด้วยสำนักศิลปวัฒนธรรมและพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตระหนักและเห็นคุณค่าของบุคคลเหล่านี้จึงได้จัดการมอบรางวัลให้เพื่อเป็นกำลังใจอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา โดยจัดมอบรางวัลนี้ทั้งหมด 5 สาขา ได้แก่ สาขาทัศนศิลป์ สาขาวรรณศิลป์ สาขาศิลปะการแสดง สาขาภูมิปัญญาพื้นบ้าน สาขากีฬาและนันทนาการ โดยจัดมอบรางวัลนี้ทุกปีในวันอนุรักษ์มรดกไทย วันที่ 2 เมษายน โดยผู้มอบรางวัลได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี พร้อมกันนี้มีเข็มเชิดชูเกียรติและจะได้นำรายนามบุคคลเพชรวัฒนธรรมถิ่นบูรพาขึ้นธรรมเนียมบุคคลดีเด่นต่อไป

สำหรับผลงานของบุคคลที่ได้รับรางวัลเพชรวัฒนธรรมถิ่นบูรพานั้นมีหลายด้านทั้งที่เป็นภาพวาดในด้านทัศนศิลป์ทั้งที่เป็นประติมากรรมงานปูน และเป็นภาพลักษณะสามมิติซึ่งหาชมได้ยากยิ่งนัก ส่วนงานที่เป็นวรรณศิลป์นั้นมีทั้งกาพย์ กลอน เรื่องสั้น วรรณคดี เอกสารและตำรา ซึ่งผลงานเหล่านี้เป็นผลงานอันล้ำค่าสำหรับคนในภาคตะวันออก ส่วนงานที่เป็นศิลปะการแสดงนั้นมีทั้ง เเทงตึก อายิ ยันแย่ หนังใหญ่ และเพลงฉ่อยตะวันออก ซึ่งผลงานเหล่านี้มักถูกให้แสดงบ่อยครั้งในงานของภาคตะวันออก นับเป็นการเผยแพร่ผลงานของผู้ที่ได้รับรางวัลอีกทางหนึ่งด้วย ส่วนสาขาด้านภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความหลากหลายทั้งที่เป็นหมอรักษาโรคเช่น รักษาขงสวัด รักษาโรคสะกิดเงิน รักษาคนที่กินยาฆ่าตัวตาย และโรคผิวหนังอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีเรื่องภูมิปัญญาในการทำปุ๋ยหมักจากเศษพืชและมูลสัตว์จนกระทั่งสร้างเป็นรายได้มหาศาล รวมทั้งการนำเอาหอยมาทำเป็นอู๊ดว่าจนกระทั่งได้ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาด้านวัฒนธรรมอีกด้วย และสาขาสุดท้ายคือกีฬาและนันทนาการซึ่งบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่มักทำงานจิตอาสาช่วยเหลือสังคมเป็นวิทยากรให้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ผลงานจึงปรากฏตามสื่อมวลชนนั่นเอง ทั้ง 5 สาขานี้จะแบ่งกันทั้ง 3 จังหวัด คือ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดตราด นับเป็นผลงานของคนตะวันออกจึงเรียกรางวัลนี้ว่า “เพชรวัฒนธรรมถิ่นบูรพา” นั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 ควรมีหน่วยงานที่ดูแลปราชญ์ชุมชนเหล่านี้ เพราะส่วนใหญ่คนเหล่านี้มีอายุมาก ควรมีสวัสดิการให้คนเหล่านี้

1.2 ควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้เหล่านี้สู่ลูกหลานหรือคนทั่วไปที่มีความสนใจ เพื่อให้ได้รับความรู้อย่างถูกวิธีต่อไป

1.3 สถาบันการศึกษาควรให้ความสนใจ และควรจัดทำเป็นหลักสูตรในการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้มีการส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานในชุมชน และพัฒนาเป็นมูลค่าต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เวลาในการทำวิจัยน้อย จึงหาข้อมูลได้ไม่ครบทุกด้าน

2.2 พื้นที่ที่มีความครอบคลุมทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่ใช่เพียงแค่ 3 จังหวัดเท่านั้น

2.3 แยกประเภทแต่ละด้านให้เป็นทิศทางเดียวกับศิลปินแห่งชาติ เพื่อง่ายต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย